

חלוץ פרק שביעי עירובין

(א) שבת ט: לעיל טו. לקמן פה: פו. וקא: טו. [לקמן פה: כמותו טו. א. וז"ל נר וכ"א לקמן פג:]. (ד) [לקמן פג:]. טו. שם, (ו) [שם], (ז) שבת קכג, (ח) כלאים פ"א מ"ט שבת נ: ק"ג, טו. [בבביות שם: העליות ומעט א"ת המתמותא].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה עולין וכי דעמא דר' יוחנן דמשום וכו' להשמש שם לא כ"ל וכו' ו' נמחק: (ב) ד"ה כרכיות דרבנן כפרק כ"ד כ"ז דף פו: (ג) ד"ה כותל וכו' דמ"ך ד' אמות מיהא שרי: (ד) ד"ה הטומא וכו' וכו' כמ"ה לענין וכו' א"ת לפרושי מן:

מוסף רש"י

מקום שאין בו ארבעה על ארבעה. עומד בין רשות הרבים לרשות הרבים הואיל ויכא מקום חשבו לאו רשות חשבו נפשי הוא ונטייל להכא ולהכא, והיינו מקום פטור (ע"ה). ובלבד שלא יחליפו. דלא למיזד דקא מעיל מרשות הרבים לרשות היחיד וא"ת למישי חללה בשבת (שם). וימתי משל תורה. וימתי מרשות הרבים לרשות הרבים (בבביות ק"א). פגה. תלמה שלא נכסה כל שעשה וטומנין בתנן להחשב ותנן מוקפה הו' לטיט (שבב קכג). אם מגולה מקצתה. שיכל לאחזה בתקום התגולה. דאפילו טלטול מן הד' ליכא, שאין צריך להגביה התנן אלא מבימה מקום התגולה והתנן נשמט וטפל (שם). הטומא לפת. להשמיר כקרקע שן דרט (שבת י"ג).

רבינו הגנאל

ור' יוחנן אמר אם יש כותל ד' ריש עליו פירות, עולין בני אדם מחצו זו לחצו זו ואוכלין שם. ואם אין בו ד' אפי' אם אינו להעלות בו מעלין. ר' יוחנן לטעמיה, דאמר מקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רשות הרבים ולבני רשות היחיד לכתף עליו, ובלבד שלא יחליפו זה מזה. ואמרינן וכי רב לית ליה הא דר' יוחנן. לעולם אית ליה וכי אית ליה לרב האי סברא ברשויות דאורייתא כגון רשות היחיד ורשות הרבים, אבל ברשויות דרבנן כגון זה הכותל לית ליה, דסברין חכמים עשו חיזוק לדבריהם יתר משל תורה, לפיכך אמר אסור להווי בו אפי' כמלא נימא. אמר רב נחמן כותל שבו שתי חצירות גבוה [ו'] ורחב ד', וצידו אחד שוה לארץ [נותנין אותו

מעלין. מחצירין לראשו והוא הדין דמורדין דמקום פטור הוא וצטיל לכאן ולכאן להק: מקום שאין בו ד'. רוחב ועומד בין רה"י לרה"ר ויש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד' היה נקרא רשות לעצמו והוא כרמלית ואסור לכאן ולכאן אבל עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכאן ולכאן לכתף עליו משאוי שלהן: ובלבד שלא יחליפו. דרבנן היא דאילו חיצוב ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י גמורה והנחה למקום פטור ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה: ורז ליה ליה דרז דימי. בתמיה. והא מתניתא היא בזמסת שבת כפ"ק [דף יא.] עומד אדם על האסקופה נוטל מעני ונותן לו מצעל הבית ונותן לו ובלבד שלא יטול מזה ויתן לזה: פשוט דאורייתא. כגון רשות רבים ויחיד: דרבנן. חצירות לרשות יחיד ויחיד הוא ומדרבנן הוא דאסור: וידו אחד שוה לארץ. כלומר גבוה הוא מן האמת ונמוך הוא לחציתה כגון שקרקעיתה של זו גבוהה. כל כמה דלא גבוה י' קרי ליה שוה לארץ: ונותנין אותו. העלות ולהוריד מעליו ותצירו אסור: חריץ. על פני אורץ החצירות מצדיל בין זו לזו הו' מחילה מעלייתא: שוה לארץ. שאינו עמוק ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך: אימא לא. משתרי דלדידיה נמי תשמישו כקשה הוא: לא צעיא פשיטיה. מה שמניח בו משתמר: צעיא פשיטיה. שופלים החפצים: צא למעט. אכותל קא'. וקס"ד כותל תל עפר למטה כקרקע סמוך לכותל או צנה א"כצנא או הניח שם פסקסים: אם יש צמעותו ד'. אורץ דמננו ולמעלה לא גבוה עשרה משתמש בכל הכותל שהרי תשמישו צנחת שעולה לו דרך פתחו: אי אהני מעועא. למיהו פתחא כוליה שרי: ואי לא אהני. הא צטיל ליה: אמר רבינא. לאו מלמטה עסקינן דהתם ודאי צניר מד' לא מהני למידי אלא כגון שעקר חוליה מראשו מגובהו של כותל קרי ראשו כדמנן היו צראשו פירות [עו:]. הלך אי הו' מעוטא ארבעה אורץ הו' פיתחא לכל הכותל צניר מהכי פיתחא הוא דלא הו' אצל לאשתמושי ציה שרי דכיון דלא גבוה י' לא הו' רשותא: כפה ספל סמוך לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני מייעוטי כגון דליכא י' מראשו לראש הכותל: מאי הו'. אכתי ניטל בשבת הוא: פגה. תלמה צוסר שטומנין אותה בתנן להחשב ותנן מוקפה הוא ואסור לטלטלו כגון שהקצה ללבון לבנים: וחכמה שהעמינה.

אחמול בגחלים ועכשיו כבו ומ"מ מוקצין הן. אבל לא כבו לא דמתוך שנהפכים מצבה את ה' התחתונות ומצביר את העליונות כדאמרין צרכיות (דף טו:). דאיש לכו אוגנייס. כעין ספלים שלנו דעכשיו עפר מונח עליהן והו' מוז עפר ממקומו ודומה לחופר: העומן. להנעט:

מקפת שבו שתי חצירות גבוה ורחב ד', וצידו אחד שוה לארץ [נותנין אותו

ורבי יוחנן אמר א"ו מעלין בו'. פירוש מן הבית דמן החצר אפילו כרחב ד' שרי דכ"ש מוקי לה רבי יוחנן לקמן צריש כל גבות (דף טו:). עולין אין מעלין לא. תימה דמאי קס"ד וכי לא ידע דרבי יוחנן איירי באין לו ארבעה וי"ל דס"ד דטעמא דרבי יוחנן (ה) משום דאין רגילות להשמש שם ולא אסרי אהדדי והוא הדין צרוח ד' כיון שהוא גבוה י' ואין נח להשמש שם ולהכי לא פריך אלא לר' יוחנן אצל לרז דטעמא משום דצטיל הוא לא שיך אלא באין בו ד' על ד': הבא במאי עסקינן ברשויות דרבנן. נראה דוקא כי הכא שהכל רה"י אלא שלא עירבו אצל מקום שאין בו ד' על ד' שצין רה"י לכרמלית אין נראה שחלוק רב אלא מותר לבני רה"י ולבני כרמלית לכתף עליו וקלט מוכח כן כפ"ק (דף טו). דמוקי רבא הא דאמר רב תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' צריך למי אחר להסירו הפתח לכרמלית משום דמלא מין את מינו ולרה"ר שרי ולא קאמר משום דעשו חיזוק אלא ודאי אף לרז צין כרמלית לרה"י לא עשו חיזוק ומיהו מליני למימר דהתם לא נקט טעמא דחיזוק משום דאית ליה טעמא אחרתא:

ברשויות דרבנן. כפרק כ"ד (ה) משתמין מיקל רב דימי טפי משמיה דרבי יוחנן צרשויות דרבנן ושרי אפילו להחליף כשיש צין רשות היחיד לכרמלית מקום שאין בו ד' על ד' והא דלמר ר' יוחנן הכא אלו מעלין מכאן ואוכלין מסיך דועירי אמרה:

ביתא שבו ב' חצירות גבוה עשרה וצדו אחד שוה ארץ. לאו שוה ממש קאמר דאם כן לאו היינו כותל אלא הכל הוא קרקעית חצר אלא כל שאין גבוה י' שוה לארץ קרי ליה כן פ' כגונטרס וא"ת לרז חסדא דלמר כפרק כל גבות [לקמן דף טו:]. גידוד ה' ומחילה ה' אין מלטרפין מאי קאמר נותנין אותו ליה שוה לארץ הא אין מטלטלין צעליונה אלא צד' וי"ל דמכל מקום נפקא מינה דמ"ך ד' (א) מיהא שרי לטלטל מן הכותל לעליונה:

הטומא א"ת וצנן בו'. צנלא השרישו איירי דכשהשרישו לא היו ניטלין בשבת וא"ת צנלא גצי כלאים ושציעית אצטריך לאשמועי' דלא גורינן כשמתכוון להטמין אטו דילמא א"ת ליטע אצל מעשר מה שיך כאן אפי' השריש כיון דליכא תוספת ואי (י) נקטינן לענין דשרי לעשר עליו מן התלוש או ממנו על התלוש ולא חיישינן דילמא א"ת לפרושי מן התלוש על המחוצר ומן המחוצר על התלוש א"כ הוה ליה למנקט תרומה דגבי מחוצר ותלוש רגיל להזכיר תרומה בכל מקום אין תורמין מן התלוש על המחוצר פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות מחוצרין ואורי' דרגילות הוא שמתוספין מחמת ליחלוחית הקרקע כעין שאנו רואין שומין וצנלאים שמתוספין אפילו כשמומחים בחלוץ ועל אותה דוקא נקט הטומא אצל א"כ לשם נטיעה עושה חושש משום כולם:

ו א מ"י פ"ג מהל' עירובין הלכה ד' טו"ע ס"י שעב סעף ו: ז ב ט"ו וב"י שמו סעף ה: ח ג מ"י ט"ו טו טור ט"ע ש"ס ס"י שעב סעף ו: ט ד מ"י ט"ו טו"ע שם ט"ע י: י ה מ"י ט"ו טו"ע שם ט"ע י: יא ו מ"י ט"ו טו"ע שם ט"ע י: יב ז מ"י ט"ו טו"ע שם ט"ע י: יג טו"ע שם ט"ע י: יד מ"י פ"ה מהל' שבת ה' טו:

רבינו הגנאל (המשך)

לזה ששוה לארץ. היה לזה ששוה לארץ תשמישו בנחת, ולזה שצידו גבוה י' תשמישו בקשה, [נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת] וכל לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת. וכן אמר רב נחמן בחריץ שבו שתי חצירות עמוק י' ורחב [ד'], וצידו אחד שוה לארץ נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת כו'. וצריבא דאי אשמעינן כותל משום דבגובהו משתמשי אינשי. פ"י עומדין ומשתמישין, אבל חריץ דלא שוה ומשתמיש אימא לא כו', בא למעט הכותל שגבוה מ' מפתיח. אם יש במיטו ד' באורך הכותל על ד', מותר להשתמש בכולו. ואם לאו אינו משתמש אלא כנגד מיטו. פ"י כנגד אותו המקום שמיעטו בלבד. ואמר רבינא כגון שעקר חוליה מראשו של כותל כגון זה אינו משתמש אלא במקום שמיעטו בלבד. וא"ת לרז חסדא דלמר כפרק כל גבות [לקמן דף טו:]. גידוד ה' ומחילה ה' אין מלטרפין מאי קאמר נותנין אותו ליה שוה לארץ הא אין מטלטלין צעליונה אלא צד' וי"ל דמכל מקום נפקא מינה דמ"ך ד' (א) מיהא שרי לטלטל מן הכותל לעליונה:

המחוצר על התלוש א"כ הוה ליה למנקט תרומה דגבי מחוצר ותלוש רגיל להזכיר תרומה בכל מקום אין תורמין מן התלוש על המחוצר פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות מחוצרין ואורי' דרגילות הוא שמתוספין מחמת ליחלוחית הקרקע כעין שאנו רואין שומין וצנלאים שמתוספין אפילו כשמומחים בחלוץ ועל אותה דוקא נקט הטומא אצל א"כ לשם נטיעה עושה חושש משום כולם:

מקפת